ਪਾਠ ਪ੍ਰਿਥਵੀ : ਸੂਰਜ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਅੰਗ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ:

1. ਮੈਂ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਆਕਾਰ ਬਾਰੇ ਆਮ ਜਿਹਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਮੈਂ ਕੀ ਹਾਂ?

(ੳ) ਸੂਰਜ (ਅ) ਅਕਾਸ਼ (ੲ) ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ (ਸ) ਧਰਤੀ

2. ਕਿਹੜਾ ਗ੍ਰਹਿ ਸੂਰਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਹੈ?

(ੳ) ਬੁੱਧ (ਅ) ਸ਼ਨੀ (ੲ) ਧਰਤੀ (ਸ) ਮੰਗਲ

3. ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ?

(ੳ) 365 ਦਿਨ (ਅ) 365 ¼ ਦਿਨ (ੲ) 366 ਦਿਨ (ਸ) 88 ਦਿਨ

4. ਬੁੱਧ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਆਪਣੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) 88 ਦਿਨ (ਅ) 365 ¼ ਦਿਨ (ੲ) 366 ਦਿਨ (ਸ) 28 ਦਿਨ

5. ਚੰਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) 88 ਦਿਨ (ਅ) 27 ਦਿਨ 7 ਘੰਟੇ (ੲ) 28 ਦਿਨ (ਸ) 27 ਦਿਨ

6. ਚੰਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰੀ ਹੈ?

(ੳ) 380,00 ਕਿ:ਮੀ: (ਅ) 384,400 ਕਿ: ਮੀ: (ੲ) 12,103 ਕਿ:ਮੀ: (ਸ) 4878 ਕਿ:ਮੀ:

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਦੂਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੂਰਜ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤੋਂ 15 ਕਰੋੜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ।

2. ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਚੰਦਰਮਾ ਹੈ।

Scanned by CamScanner

3. ਜਿਹੜੇ ਆਕਾਸ਼ੀ ਪਿੰਡ ਆਪਣੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕਰਕੇ ਚਮਕਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ਪਿੰਡ ਆਖਦੇ ਹਨ।

4. ਸੂਰਜ ਵੀ ਇੱਕ ਤਾਰਾ ਹੈ।

5. ਸੂਰਜੀ ਪਰਿਵਾਰ ਆਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਗਲੈਕਸੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ।

6. ਸੂਰਜ ਘੁੰਮਦੇ ਗੈਸੀ ਬੱਦਲ ਤੋਂ ਬਣਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੈਬੂਲਾ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉ। (ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ:

1. ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਸੂਰਜ, ਗ੍ਰਹਿ, ਧਰਤੀ, ਚੰਨ ਅਤੇ ਨਿੱਕੇ-ਵੱਡੇ ਤਾਰੇ, ਪੂਛਲ ਤਾਰੇ ਗੈਸਾਂ ਆਦਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

Scanned by CamScanner

2. ਆਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤੋਂ। ਬ੍ਰਿਹਸਪਤੀ, ਸ਼ਨੀ, ਯੂਰੇਨਸ, ਨੈਪਚੂਨ

3. ਭੂ-ਮੱਧ ਰੇਖਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ: ਧਰਤੀ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿਚੋਂ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਲਪਿਤ ਰੇਖਾ, ਨੂੰ ਭੂ-ਮੱਧ ਰੇਖਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਦੀ ਹੈ।

4. ਧੁਰਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਅਸਲ ਇਕ ਕਲਪਿਤ ਰੇਖਾ ਹੈ ਜੋ ਧਰਤੀ ਦੇ ਇਕ ਧਰੁਵ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਧਰੁਵ ਤੱਕ ਧਰਤੀ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਾਠ- ਗਲੋਬ: ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਡਲ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ:

1. ਗਲੋਬ ਧਰਤੀ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਮਾਡਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤ੍ਰੈਪਾਸੀ ਮਾਡਲ ਹੈ।

(ੳ) ਦੋ-ਪਾਸੀ (ਅ) ਤ੍ਰੈ-ਪਾਸੀ (ੲ) ਇਕ-ਪਾਸੀ (ਸ) ਢੁੱਕਵਾਂ

2. ਇਹ ਇੱਕ ਕਲਪਿਤ ਰੇਖਾ ਹੈ ਜੋ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਰਧ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੀ ਹੈ।

(ੳ) ਭੂ-ਮੱਧ (ਅ) ਕਰਕ (ੲ) ਮਕਰ (ਸ) ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

Scanned by CamScanner

3. ਭੂ-ਮੱਧ ਰੇਖਾ ਸਮੇਤ ਵਿੱਥਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 180 (ਅ) 181 ✓ (ੲ) 90 (ਸ) 360

4. 0 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ 23½ ਡਿਗਰੀ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਰੇਖਾ ਆਖਦੇ ਹਨ ?

(ੳ) ਮਕਰ (ਅ) ਭੂ-ਮੱਧ (ੲ) ਕਰਕ ✓ (ਸ) ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

5. 0 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ 23½ ਡਿਗਰੀ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਰੇਖਾ ਆਖਦੇ ਹਨ?

(ੳ) ਮਕਰ ✓ (ਅ) ਭੂ-ਮੱਧ (ੲ) ਕਰਕ (ਸ) ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

6. ਗਲੋਬ ਉੱਪਰ ਲੰਬਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

(ੳ) 180 (ਅ) 181 (ੲ) 90 (ਸ) 360 ✓

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਮੁੱਖ ਮਧਿਆਨ ਰੇਖਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ___ਗ੍ਰੀਨਵਿਚ___ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ।
2. ਮੁੱਖ ਮਧਿਆਨ ਰੇਖਾ ___0°___ ਡਿਗਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।
3. ਸਾਂਝਾ ਦਿਸ਼ਾਂਤਰ ___180°___ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
4. ਇੱਕ ਦਿਸ਼ਾਂਤਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦਿਸ਼ਾਂਤਰ ਤੱਕ ਸੂਰਜ ਅੱਗੇ ਧਰਤੀ ___4___ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ___82½°___ ਡਿਗਰੀ ਪੂਰਬੀ ਦਿਸ਼ਾਂਤਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਈਮ (IST) ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
6. ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਈਮ (IST) ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਸੀਂ 82 ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ___82½×4___ ਮਿੰਟ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਾਂਗੇ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਥਕਾਰਾਂ ਦਾ ਚਾਰਟ ਬਣਾਓ।

ਵਿਥਕਾਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ	ਵਿਥਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ
66½ ਉੱਤਰੀ ਧਰੁੱਵ	ਆਰਕਟਿਕ ਗੋਲਾਕਾਰ
23½° ਉੱਤਰ	ਕਰਕ ਰੇਖਾ
23½° ਦੱਖਣ	ਮਕਰ ਰੇਖਾ
0°	ਮੁੱਖ ਮੱਧਿਆਨ ਰੇਖਾ
66½° ਦੱਖਣੀ ਧਰੁਵ	ਅੰਟਾਰਕਟਿਕ ਗੋਲਾਕਾਰ

Scanned by CamScanner

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ:

1. ਊਸ਼ਣ ਤਾਪ ਖੰਡ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇਹ ਤਾਪ-ਖੰਡ ਧਰਤੀ ਕਰਕ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਮਕਰ ਰੇਖਾ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰਮ ਪੱਟੀ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਇਸ ਪੱਟੀ ਉੱਤੇ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

2. ਗਰਿਡ ਜਾਂ ਜਾਲ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗਲੋਬ ਉੱਤੇ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ਾਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਪਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਗਰਿਡ ਆਖਦੇ ਹਨ।

3. ਗਲੋਬ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ: ਧਰਤੀ ਦਾ ਆਕਾਰ [illegible] ਗੋਲ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਇਸ ਦਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲੋਬ ਆਖਦੇ ਹਨ।

4. ਧਰਤੀ ਦੇ ਤਾਪ-ਖੰਡ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤਾਪ ਖੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ [illegible] ਹਨ। ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਫਾਸਲਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਤਿਰਛੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਗ੍ਹਾ ਘੇਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ [illegible] ਤਾਪ ਖੰਡ [illegible] ਆਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਦਾ [illegible] ਤਾਪ [illegible] ਤਾਪ ਦੀ ਵੰਡ [illegible] ਆਧਾਰ ਤੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਤਾਪ-ਖੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਠ- ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਆਂ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ:

1. ਦਿਨ ਰਾਤ ਧਰਤੀ ਦੀ ਕਿਸ ਗਤੀ ਕਰਕੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ?

(ੳ) ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਗਤੀ (ਅ) ਦੈਨਿਕ ਗਤੀ (ੲ) ਰਾਤਰੀ ਗਤੀ (ਸ) ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

Scanned by CamScanner

2. ਧਰਤੀ, ਸੂਰਜ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ ?

(ੳ) ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ (ਅ) ਉੱਤਰ ਤੋਂ ਦੱਖਣ (ੲ) ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਪੂਰਬ (ਸ) ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

3. ਰੁੱਤ-ਤਬਦੀਲੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਕਿਸ ਗਤੀ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

(ੳ) ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਗਤੀ (ਅ) ਦੈਨਿਕ ਗਤੀ (ੲ) ਰਾਤਰੀ ਗਤੀ (ਸ) ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

4. ਧਰਤੀ ਦੀ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਗਤੀ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

(ੳ) 88 ਦਿਨ (ਅ) 365 ¼ ਦਿਨ (ੲ) 366 ਦਿਨ (ਸ) 400 ਦਿਨ

5. ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਲਗਭਗ ਕਿਸ ਦਿਨ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

(ੳ) 21 ਮਾਰਚ ਤੇ 23 ਸਤੰਬਰ (ਅ) 21 ਜੂਨ ਅਤੇ 22 ਦਸੰਬਰ

(ੲ) 25 ਦਸੰਬਰ (ਸ) ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

6. 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਕਿਸ ਕਲਪਿਤ ਰੇਖਾ ਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆ ਹਨ?

(ੳ) ਮਕਰ (ਅ) ਭੂ-ਮੱਧ (ੲ) ਕਰਕ (ਸ) ਸਾਰੀਆਂ 'ਤੇ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. 22 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੀਆ ਕਿਰਨਾਂ ___ਮਕਰ___ ਰੇਖਾ ਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆ ਹਨ ।
2. ਲੀਪ ਦਾ ਸਾਲ ___366___ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
3. ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਦੀਆ ਕਿਰਨਾਂ ਭੂ-ਮੱਧ ਰੇਖਾ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ,ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ______ ਆਖਦੇ ਹਨ ।
4. ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਰਧ ਗੋਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁੱਤਾਂ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ______ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
5. ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਿਆਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੰਧ ਬਿਲਕੁਲ ਗੋਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ___ਅੰਡਾਕਾਰ___ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
6. ਸੂਰਜ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ______ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ।

Scanned by CamScanner

ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਗਤੀ ਸਮੇਂ ਰੁੱਤ-ਪਰਿਵਰਤਨ ਚੱਕਰ:

(ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸਲ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਨਗੇ)

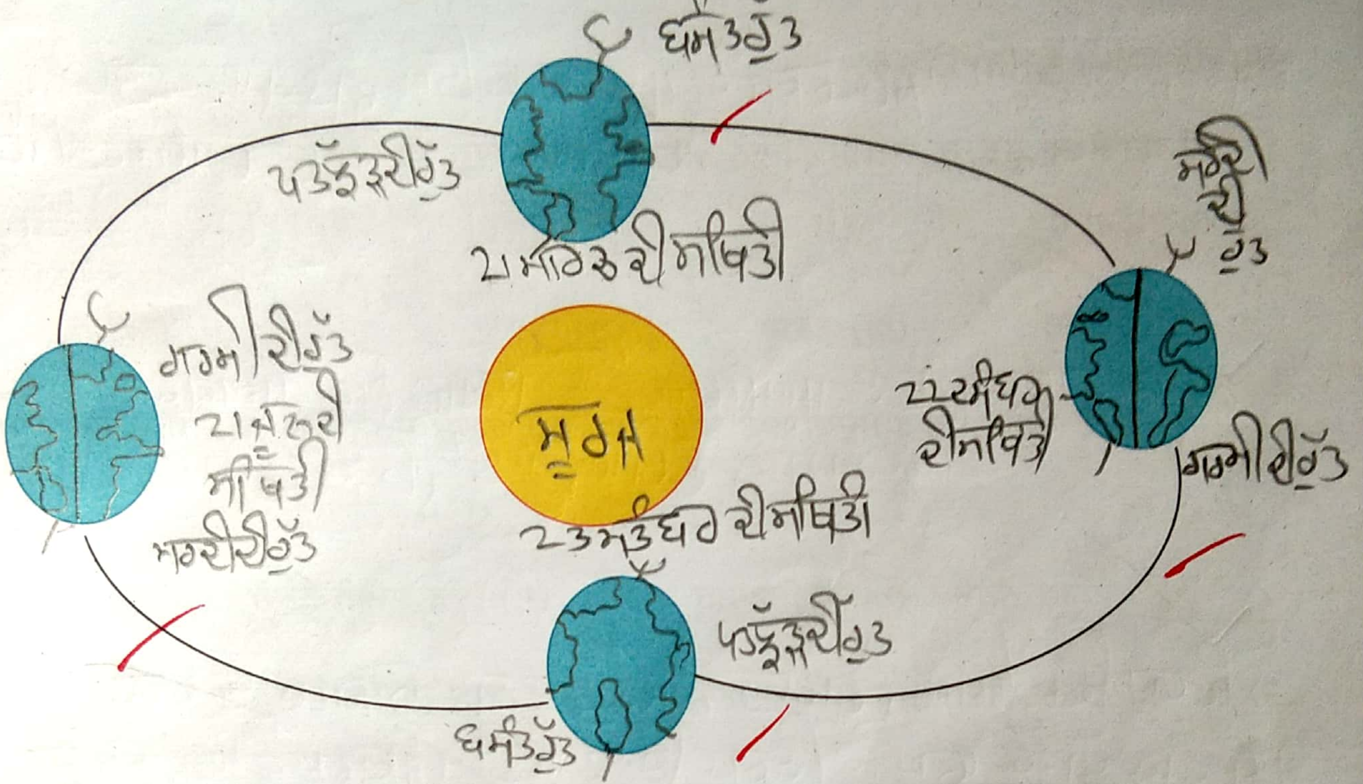

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1:-ਸੂਰਜ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਧਰਤੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮਹਾਨ ਖੋਜ ਕਿਹੜੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ?

ਉੱਤਰ: ਸੂਰਜ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਧਰਤੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮਹਾਨ ਖੋਜ ਗੈਲੀਲੀਓ, ਕੋਪਰਨਿਕਸ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2:- 21 ਮਾਰਚ ਅਤੇ 23 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਧਰੁਵਾਂ ਦੀ ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: [illegible]

ਪ੍ਰਸਨ-3: ਤੁਸੀਂ ਲੀਪ ਦੇ ਸਾਲ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ?

ਉੱਤਰ: ਧਰਤੀ ਦੀ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਗਤੀ 365 1/4 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਸਾਲ 365 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਰ ਚੌਥੇ ਸਾਲ 366 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੀਪ ਦਾ ਸਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Scanned by CamScanner

ਪਾਠ- ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ- ਸ੍ਰੋਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ___ਦੋ___ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਜਿਸ ਕਾਲ ਦਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਲਿਖਤੀ ਵੇਰਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ___ਇਤਿਹਾਸ___ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. "ਅਰਥ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ" ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ___ਕੌਟਿਲਿਆ___ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ।
4. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋ ਸਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜਾਨਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ___ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ੍ਰੋਤ___ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ:

1. "ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ" ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

   (ੳ) ਹੈਰੋਡੋਟਸ ✓ (ਅ) ਮਨੂੰ (ੲ) ਆਰੀਆ ਭੱਟ

2. "ਇਤਿਹਾਸ" ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ?

   (ੳ) ਪੂਰਾਣਾਂ ਤੋਂ (ਅ) ਹੈਸਟੋਰੀਆ ✓ (ੲ) ਗਿਆਨ

3. "ਮਨੂੰ ਸਮ੍ਰਿਤੀ" ਗ੍ਰੰਥ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ?

   (ੳ) ਕਾਲੀਦਾਸ (ਅ) ਮਨੂੰ ✓ (ੲ) ਆਰੀਆ ਭੱਟ

4. ਸ਼ਿਲਾਲੇਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

   (ੳ) ਪੁਰਾਲੇਖ ਵਿੱਦਿਆ ✓ (ਅ) ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ (ੲ) ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ

ਸਹੀ/ ਗ਼ਲਤ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਹੈਸਟੋਰੀਆ ਤੋਂ ਭਾਵ ਭੂਤਕਾਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ। (ਸਹੀ ✓/ ਗ਼ਲਤ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਆਦਿ ਮਨੁੱਖ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। (ਸਹੀ ✓/ ਗ਼ਲਤ)

Scanned by CamScanner

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਆਰੀਆ ਭੱਟ ਅਤੇ ਵਰਾਹਮਿਹਿਰ ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਨ। ✓(ਸਹੀ/ ਗ਼ਲਤ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਜਿਸ ਕਾਲ ਦਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਲਿਖਤੀ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਉਸ ਕਾਲ ਨੂੰ "ਪੂਰਵ ਇਤਿਹਾਸ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ✓(ਸਹੀ/ ਗ਼ਲਤ)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1: ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2: ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3: ਆਦਿ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਕਰਦਾ ਸੀ?

ਉੱਤਰ: ਆਦਿ ਮਨੁੱਖ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ ਫਲ ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਕੰਦ-ਮੂਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਾ ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ।

1 ਆਰੀਆ ਭੱਟ	(ੳ) ਮਹਾਕਾਵਿ
2 ਰਮਾਇਣ	(ਅ) ਵੇਦ
3 ਸਾਮਵੇਦ	(ੲ) ਕੌਟਲਿਆ
4 ਅਰਥ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ	(ਸ) ਵਿਗਿਆਨੀ

ਪਾਠ : ਆਦਿ ਮਨੁੱਖ - ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ______ ਅਤੇ ______ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

2. ਆਦਿ ਮਨੁੱਖ ਕੱਚਾ ਮਾਸ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ______ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

3. ਪੁਰਾਤਨ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ______ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

4. ਭਾਰਤ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਚਾਵਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ______ ਈ: ਪੂ: ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ।

5. ਪੁਰਾਤਨ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੱਧ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਆਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ______ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?

(ੳ) 10 ਲੱਖ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ (ਅ) 20 ਲੱਖ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ (ੲ) 40 ਲੱਖ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਪੁਰਾਤਨ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਮੈਸੋਲਿਥਿਕ ਪੀਰੀਅਡ (ਅ) ਪੈਲੀਲਿਥਕ ਪੀਰੀਅਡ (ੲ) ਨਵਾਂ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨੀ ਕਿਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ?

(ੳ) ਪੁਰਾਤਨ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ (ਅ) ਮੱਧ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ (ੲ) ਨਵੇਂ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਚਾਵਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ?

(ੳ) 2000 ਈ: ਪੂ: (ਅ) 1000 ਈ: ਪੂ: (ੲ) 5000 ਈ: ਪੂ:

Scanned by CamScanner

ਸਹੀ/ ਗ਼ਲਤ

1 ਆਦਿ ਮਨੁੱਖ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਝੁੰਡ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗ਼ਲਤ)

2 ਪੁਰਾਤਨ ਮਨੁੱਖ ਸੁੰਦਰ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਦਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ ਗ਼ਲਤ)

3 ਪੁਰਾਤਨ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗ਼ਲਤ)

4 ਮੱਧ ਪੱਥਰ ਯੁੱਗ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗ਼ਲਤ)

ਪਾਠ- ਹੜੱਪਾ ਸੱਭਿਅਤਾ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਹੜੱਪਾ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਜਨਮ ਲਗਭਗ ___ਸੱਤ___ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਉੱਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।
2. 1900 ਈ: ਪੂ: ਦੇ ਲਗਭਗ ___ਸਰਸਵਤੀ___ ਨਦੀ ਦੇ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਸ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਪਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।
3. ਸੰਘੋਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ___ਲੁਧਿਆਣੇ___ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।
4. ਕੋਟਲਾ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਖੁਦਾਈ 1953 ਈ: ਵਿੱਚ ___ਵਾਈ.ਡੀ.ਸ਼ਰਮਾ___ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।
5. ਹੜੱਪਾ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ___ਰਸੋਈ ਘਰ___ ਅਤੇ ___ਇਸ਼ਨਾਨ ਘਰ___ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।
6. ਅਮੀਰ ਲੋਕ ___ਸੋਨਾ___, ___ਚਾਂਦੀ___ ਅਤੇ ___ਕੀਮਤੀ ਪੱਥਰਾਂ___ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ।

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ:

1. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਕਿਸ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ?

   (ੳ) ਨੀਲ ਨਦੀ (ਅ) ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਨਦੀ (ੲ) ਸਿੰਧ ਨਦੀ

Scanned by CamScanner

2. ਮੋਹਿੰਜੋਦੜੋ ਵਿੱਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਮਾਰਤ ਕਿਹੜੀ ਸੀ?

(ੳ) ਰਸੋਈ (ਅ) ਗੁਦਾਮ (ੲ) ਇਸ਼ਨਾਨ ਘਰ

3. ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਸਨ?

(ੳ) ਮੈਸੋਪੋਟਾਮੀਆ (ਅ) ਮਿਸਰ (ੲ) ਚੀਨ

4. ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਕਪਾਹ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ?

(ੳ) ਚੀਨ (ਅ) ਭਾਰਤ (ੲ) ਮਿਸਰ

5. ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ "ਲੋਥਲ" ਬੰਦਰਗਾਹ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਸੀ?

(ੳ) ਗੁਜਰਾਤ (ਅ) ਪੰਜਾਬ (ੲ) ਰਾਜਸਥਾਨ

ਸਹੀ/ ਗ਼ਲਤ

1. ਖੇਤਰਫ਼ਲ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਹੜੱਪਾ ਸੱਭਿਅਤਾ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੀ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**
2. ਅਧੁਨਿਕ ਮਹਾਨਗਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਗਰ ਇਸ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**
3. ਇਸ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਿੱਤਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣਾ ਸੀ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**
4. ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਲਿੱਪੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਾ ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ :

1 ਪਸ਼ੂਪਤੀ	(ੳ) ਬੰਦਰਗਾਹ
2 ਮੋਹਿੰਜੋਦੜੋ	(ਅ) ਲਿਖਣ ਕਲਾ
3 ਲੋਥਲ	(ੲ) ਦੇਵਤਾ
4 ਚਿੱਤਰ-ਲਿਪੀ	(ਸ) ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਘਰ

Scanned by CamScanner

ਚਿੱਤਰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ:

ਚਿੱਤਰ	ਨਾਂ
	ਮੋਹਿੰਜੋਦੜੋ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਮਾਤਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੂਰਤੀ
	ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਗਹਿਣੇ
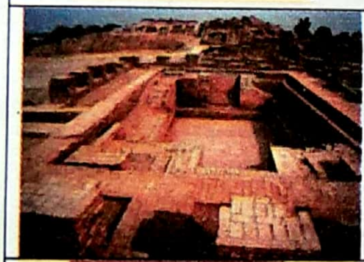	ਮੋਹਿੰਜੋਦੜੋ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਘਰ
	ਯੋਗੀ ਦੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਮੂਰਤੀ

ਪਾਠ - ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ

ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ।

1. ਰਿਗਵੇਦ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪੁਸਤਕ ਹੈ।
2. ਬ੍ਰਹਮਣ, ਆਰਣਯਕ, ਸੂਤਰ ਅਤੇ ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ ਨੂੰ ਵੈਦਿਕ ਸਾਹਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸਪਤਸਿੰਧੂ ਜਾਂ ਸੱਤਦਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
4. ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਰਾਜਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

Scanned by CamScanner

5. ਰਾਜੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਦੋ ਮੱਹਤਵਪੂਰਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ___ਸਭਾ___ ਅਤੇ ___ਸੰਮਤੀ___ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

6. ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ___ਚਾਰ___ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?

(ੳ) ਬ੍ਰਹਮਣ (ਅ) ਹਿੰਦੂ (ੲ) ਆਰੀਆ

ਪ੍ਰਸਨ 2. ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਗ੍ਰੰਥ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

(ੳ) ਰਿਗਵੇਦ (ਅ) ਸਾਮਵੇਦ (ੲ) ਯਜੁਰਵੇਦ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?

(ੳ) ਗ੍ਰਾਮਣੀ (ਅ) ਸੈਨਾਨੀ (ੲ) ਪ੍ਰੋਹਿਤ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨਦੀ ਨੂੰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?

(ੳ) ਜਮੁਨਾ (ਅ) ਸਰਸਵਤੀ (ੲ) ਗੰਗਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਖਾਸ ਉਤਸਵਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਕੀ ਪੀਂਦੇ ਸਨ?

(ੳ) ਸੋਮਰਸ (ਅ) ਜੂਸ (ੲ) ਪਾਣੀ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ

1. ਸਾਮਵੇਦ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

2. ਆਰੀਆ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਰਵ ਉੱਤਮ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਲੋਕ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

3. ਆਰੀਆ ਲੋਕ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਸਨ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

4. ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਖ਼ੱਤਰੀ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

5. ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਸੁਰਾ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

Scanned by CamScanner

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਾ ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

1 ਚਿਕਿਤਸਾ ਵਿਗਿਆਨ	(ੳ) ਬਿਆਸ
2 ਇੰਦਰ	(ਅ) ਆਯੁਰਵੇਦ
3 ਸ਼ਰਾਬ	(ੲ) ਵਰਖਾ ਦਾ ਦੇਵਤਾ
4 ਵਿਪਾਸ਼ਾ	(ਸ) ਸੁਰਾ
5 ਪਰੂਸ਼ਣੀ	(ਹ) ਪੁਲਾੜ ਦਾ ਦੇਵਤਾ
6 ਸਭਾ ਅਤੇ ਸਮਿਤੀ	(ਕ) ਕਾਬੀਲਾ
7 ਪੂਸ਼ਣ	(ਖ) ਨਦੀ
8 ਪੰਚਾਲ	(ਗ) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਭਾ

ਪਾਠ- ਭਾਰਤ 600 ਈ. ਪੂਰਵ ਤੋਂ 400 ਈ. ਪੂਰਵ ਤੱਕ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ।

1. ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 600 ਈ. ਪੂ. ਦੇ ਲਗਭਗ ਕਈ ਗਣਤੰਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਤੰਤਰ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ।
2. ਤਾਕਤਵਰ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਹਾਜਨਪਦ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
3. ਸਾਰੇ ਜਨਪਦਾਂ ਵਿੱਚੋ ਮਗਧ, ਕੌਸ਼ਲ, ਵਤਸ ਅਤੇ ਅਵੰਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਨ।
4. ਅਜਾਤਸ਼ਤਰੂ ਨੇ ੪੯੨ ਤੋਂ ੪੬੦ ਈ. ਪੂ. ਤਕ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।
5. ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਸ਼ਰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
6. ਮਹਾਂਵੀਰ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਲਗਭਗ 72 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪਾਵਾਪੁਰੀ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਨਿਰਵਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1: ਬੋਧ ਅਤੇ ਜੈਨ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਜਾਂ ਮਹਾਜਨਪਦਾਂ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ?

(ੳ) 16 ✓ (ਅ) 12 (ੲ) 20

Scanned by CamScanner

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2: ਮਗਧ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਿਹੜੀ ਸੀ?

(ੳ) ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ (ਅ) ਉਜੈਨ (ੲ) ਵਾਰਾਨਸੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3: ਅਜਾਤਸ਼ਤਰੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਿਸ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ?

(ੳ) ਵੈਸ਼ਾਲੀ (ਅ) ਪਾਟਲੀਪੁੱਤਰ (ੲ) ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4: ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਂਵੀਰ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨਵਾਂ ਤੀਰਥੰਕਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗੌਰਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ?

(ੳ) 23 (ਅ) 24 (ੲ) 25

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5: ਮਹਾਵੀਰ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਨਿਰਵਾਣ ਕਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ?

(ੳ) ਪਾਵਾਪੁਰੀ ਨਗਰ (ਅ) ਵੈਸ਼ਾਲੀ (ੲ) ਕਪਿਲਵਸਤੂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6: ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ?

(ੳ) ਲੁੰਬਿਨੀ (ਅ) ਅੱਯੁਧਿਆ (ੲ) ਵੈਸ਼ਾਲੀ

ਸਹੀ/ ਗ਼ਲਤ

1. ਸਾਰੇ ਜਨਪਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਗਧ, ਕੌਸ਼ਲ, ਵਤਸ ਅਤੇ ਅਵੰਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਨ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**
2. ਬਿੰਬਸਾਰ ਹਰਿਅੰਕ ਵੰਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਾਜਾ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਸੀ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**
3. ਇਸ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪੰਜ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**
4. ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਭਗਵਾਨ ਰਿਸ਼ਭਦੇਵ ਸਨ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**
5. ਕੁਸ਼ਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਮਹਾਯਾਨ ਅਤੇ ਹੀਨਯਾਨ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**
6. ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਮੁੱਖ ਤਿੰਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਪਿਟਕ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

Scanned by CamScanner

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਾ ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ :

(1) ਅਹਿੰਸਾ	(ੳ) ਸੰਜਮ ਪੂਰਵਕ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ
(2) ਸੱਚ	(ਅ) ਚੋਰੀ ਨਾ ਕਰਨਾ
(3) ਅਸਤੇਯ	(ੲ) ਸਦਾ ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ
(4) ਬ੍ਰਹਮਚਰਯਾ	(ਸ) ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨਾ
(5) ਅਪਰਿਗ੍ਰਹਿ	(ਹ) ਅਹਿੰਸਾ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਜੀਵ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਚਿੱਤਰ ਦੇਖ ਕੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

[illegible]

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਕੁਸ਼ਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?

ਉੱਤਰ: ਕੁਸ਼ਾਨਕਾਲ ਵਿਚ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਮਹਾਯਾਨ ਅਤੇ ਹੀਨਯਾਨ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਨਪਦਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ: ਬੋਧ ਅਤੇ ਜੈਨ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੋਲਾਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਲਾਂ ਮਹਾਜਨਪਦ ਜਾਂ ਸੋਲਾਂ ਜਨਪਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

Scanned by CamScanner

ਪਾਠ- ਮੌਰੀਆ ਅਤੇ ਸ਼ੁੰਗ ਕਾਲ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਸਿੰਕਦਰ ਨੇ ______ ਈ. ਪੂ. ਭਾਰਤ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਸਿੰਕਦਰ ਨੇ ਤਕਸ਼ਿਲਾ ਦੇ ਰਾਜਾ ______ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ______ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤ ਮੌਰੀਆ ਦਾ ਗੁਰੂ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ______ ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਬਿੰਦੂਸਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 273 ਈ. ਪੂ. ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ______ ਰਾਜਾ ਬਣਿਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. 261 ਈ. ਪੂ. ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ______ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. "ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ?

(ੳ) ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼ (ਅ) ਕੌਟਲਿਆ (ੲ) ਸਿਕੰਦਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਬਿੰਦੂਸਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?

(ੳ) 273 (ਅ) 261 (ੲ) 321

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਮੌਰੀਆ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਮਰਾਟ ਕੌਣ ਸੀ?

(ੳ) ਬ੍ਰਿਹਦਰਥ (ਅ) ਪੁਸ਼ਿਆਮਿੱਤਰ (ੲ) ਅਸ਼ੋਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਤੱਰ ਮਹਿੰਦਰ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰੀ ਸੰਘਮਿੱਤਰਾ ਨੂੰ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ?

(ੳ) ਬਰਮਾ (ਅ) ਚੀਨ (ੲ) ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿੰਨਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?

(ੳ) 1/6 (ਅ) 1/4 (ੲ) 1/8

Scanned by CamScanner

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 "ਸਾਂਚੀ ਦਾ ਸਤੂਪ" ਕਿਸ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ?

(ੳ) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਅ) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ੲ) ਬਿਹਾਰ

ਸਹੀ/ਗ਼ਲਤ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਸਾਰਨਾਥ ਦਾ ਅਸ਼ੋਕ ਸਤੰਭ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚਿੰਨ ਹੈ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਕੌਟੱਲਿਆ ਦੇ 'ਅਰਥਸ਼ਾਸ਼ਤਰ" ਅਤੇ ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼ "ਇੰਡੀਕਾ" ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਮੌਰੀਆ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਕਲਿੰਗ ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤ ਮੌਰੀਆ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸੈਲਯੁਕਸ ਨਿਕਾਤੋਰ ਦਾ ਯੂਨਾਨੀ ਰਾਜਦੂਤ ਸੀ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਚੰਦਰ ਗੁਪਤ ਮੌਰੀਆ ਨੇ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀ ਕੀਤਾ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਮੌਰੀਆ ਵੰਸ਼ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਮਰਾਟ ਬ੍ਰਿਹਦਰਥ ਸੀ। **(ਸਹੀ / ਗ਼ਲਤ)**

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਾ ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ :

(1) ਕੌਟੱਲਿਆ	(ੳ) ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਝੀਲ
(2) ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼	(ਅ) ਅਰਥਸ਼ਾਸ਼ਤਰ
(3) ਪੁਸ਼ਿਆਮਿੱਤਰ	(ੲ) ਇੰਡੀਕਾ
(4) ਸੁਦਰਸ਼ਨ	(ਸ) ਮੌਰੀਆ ਵੰਸ਼ ਦਾ ਸੈਨਾਪਤੀ

Scanned by CamScanner

ਚਿੱਤਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਮਾਰਕ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ:

ਸਮਾਰਕ/ਇਮਾਰਤ	ਸਮਾਰਕ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ
	ਸਾਰਨਾਥ ਵਿਖੇ ਅਸ਼ੋਕ ਸਤੰਭ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਭਾਗ
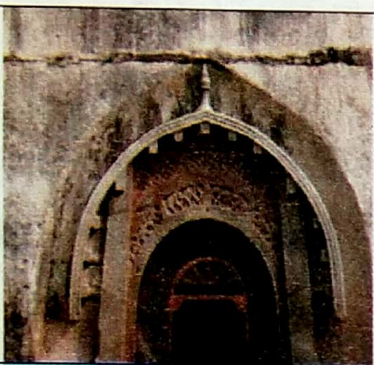	ਬਾਗਧਾਰ ਦੀ ਗੁਫ਼ਾ।
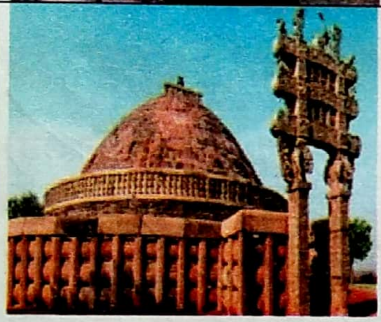	ਸਾਂਚੀ ਦਾ ਸਤੂਪ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼ ਕੌਣ ਸੀ?

ਉੱਤਰ: ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਇੰਡਿਕਾ ਹੈ। ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼ ਚੰਦਰਗੁਪਤ ਮੌਰੀਆ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸੈਲਿਊਕਸ ਨਿਕੇਟਰ ਦਾ ਯੂਨਾਨੀ ਰਾਜਦੂਤ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ?

ਉੱਤਰ: ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰੀ ਸੰਘਮਿੱਤਰਾ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਸੀ।

Scanned by CamScanner

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਮੋਰੀਆ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੇਂਦਰ ਕਿਹੜੇ ਸਨ?

ਉੱਤਰ: ਮੌਰੀਆ ਵੰਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਕਸ਼ਿਲਾ, ਪਾਟਲੀਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਨ।

ਪਾਠ - ਭਾਰਤ 200 ਈ. ਪੂ. 300 ਈ. ਪੂ. ਤੱਕ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਵਿਧਿਆਚਲ ਪਰਬਤ ਅਤੇ ਨਰਮਦਾ ਨਦੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ___ਦੱਕਨ___ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ___ਗੌਤਮੀਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਤਕਰਣੀ___ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸਤਵਾਹਨ ਸ਼ਾਸਕ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ___[illegible]___ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਚੋਲ ਵੰਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ___ਉਰਯੂਰ___ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਮਦੁਰਾ ___ਪਾਂਡਿਆ___ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦਾ ਪਰਸਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ___ਮਾਲਾਬਾਰ___ ਅਤੇ ___ਕੇਰਲ (ਮਲਾਬਾਰ)___ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਗੌਤਮੀਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਤਕਰਣੀ ਕਿਸ ਵੰਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਾਸਕ ਸੀ?

(ੳ) ਚੇਰ (ਅ) ਚੋਲ (ੲ) ਸਤਵਾਹਨ ✓

Scanned by CamScanner

ਪਾਠ- ਸਮੁਦਾਇ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਲੋੜਾਂ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ

1. ਬੱਚੇ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾ ਸਮਾਜ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

(ੳ) ਸਕੂਲ (ਅ) ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ (ੲ) ਪਰਿਵਾਰ (ਸ) ਦੋਸਤ

2. ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਇਕਾਈ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

(ੳ) ਪਰਿਵਾਰ (ਅ) ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ (ੲ) ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ (ਸ) ਸਮੁਦਾਇ

3. ਮੁੱਢਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ?

(ੳ) ਲੋਹੇ ਦੇ (ਅ) ਪੱਥਰ ਦੇ (ੲ) ਲੱਕੜ ਦੇ (ਸ) ਸਾਰੇ ਹੀ

4. ਸਮੁਦਾਇਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਿਸ ਧੰਦੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ?

(ੳ) ਸ਼ਿਕਾਰ (ਅ) ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ (ੲ) ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ (ਸ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

5. ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ,ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਿਤ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(ੳ) ਪਰਿਵਾਰ (ਅ) ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ (ੲ) ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ (ਸ) ਸਮੁਦਾਇ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ___ਅੱਗ___ ਦੀ ਕਾਢ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਪਕਾ ਕੇ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।
2. ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ___ਪਹੀਏ___ ਦੀ ਖੋਜ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ।
3. ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ___ਲੋਹੇ___ ਦੀ ਖੋਜ ਬੜੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ।
4. ___ਜਨਸੰਖਿਆ___ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਸਮੁਦਾਇ ਤੋਂ ਪਿੰਡ, ਕਸਬੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣੇ।
5. ਪਰਿਵਾਰ ਸਾਡੀਆਂ ___ਮੁੱਢਲੀਆਂ___ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸਾਡੀਆਂ ___ਸਾਂਝੀਆਂ___ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ।

Scanned by CamScanner

ਪਾਠ- ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਉੱਤਰ

1. ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲਗਭਗ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ?

   (ੳ) 65% (ਅ) 45% (ੲ) 75% (ਸ) 55%

2. ਸਾਡੇ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਕਿੰਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹਨ ?

   (ੳ) 22 (ਅ) 12 (ੲ) 20 (ਸ) 21

3. ਮੁਫ਼ਤ ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ?

   (ੳ) 6-18 ਸਾਲ (ਅ) 6-14 ਸਾਲ (ੲ) 8-14 ਸਾਲ (ਸ) ਸਾਰੇ ਹੀ

4. ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਇਕਾਈ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

   (ੳ) ਪਿੰਡ (ਅ) ਪੰਚਾਇਤ (ੲ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ (ਸ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

5. ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ?

   (ੳ) 25 ਸਾਲ (ਅ) 18 ਸਾਲ (ੲ) 21 ਸਾਲ (ਸ) ਉਮਰ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ

6. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀਆਂ ਹਨ ?

   (ੳ) 146 (ਅ) 156 (ੲ) 246 (ਸ) 346

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਜਿਸ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ___200___ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਸਥਾਨਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

2. ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਤੀਸਰਾ ਹਿੱਸਾ ___1/3___ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

3. ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ___15___ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ___25___ ਮੈਂਬਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

4. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ___13080___ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹਨ।

5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ___29___ ਰਾਜ ਅਤੇ ___7___ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਨ।

6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ___ਪਿੰਡਾਂ___ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ 6 ਲੱਖ ਹੈ।

Scanned by CamScanner